

Tisztelt Kollégák!

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEKKH) Hatósági Elnökhelyettese, Dr. Szalay László 2010. március 18-án körlevelet intézett az önkormányzatok jegyzőihez a követendő lakcímbejelentési gyakorlat pontos és szigorú betartása tárgyában. A lakcímbejelentésre vonatkozó jogszabályok most nem változtak, azonban e jogszabályok alapján eddig egymástól jelentősen különböző jogértelmezések és így különböző jogalkalmazási gyakorlatok alakultak ki, melyek „helyre tétele” felér egy jogszabály-változással.

A „rendrakás” során számos hajléktalanellátót kerestek meg a helyi jegyzők az eddigi lakcímbejelentésekkel kapcsolatban, miközben az érintett polgárok is új helyzetekkel találják szembe magukat a lakcímbejelentés során. Az elmúlt hetekben az is nyilvánvalóvá vált, hogy a hajléktalanellátók körében is igen nagy a bizonytalanság, e körben is számos értelmezés és gyakorlat alakult ki eddig és a jegyzők a „rendrakás” során továbbra is a legkülönbözőbb jogértelmezések mentén alakítják ki eljárásaikat.

Tudomásunk szerint mind a Hajszolt, mind a Tizek Tanácsa, a Menhely Alapítvány Jogvédő Irodája hivatalosan megkereste az érintett főhatóságokat, hogy a visszásságokra felhívják a figyelmet. Emellett több kérés érkezett, hogy állítsunk össze egy gyakorlati útmutatót a hajléktalanellátók részére a lakcímbejelentésre, illetve az újabb megkeresések értelmezésére vonatkozóan.

Jelen útmutatóban megpróbáljuk a hatályos jogszabályokat a mindennapi gyakorlat, végrehajtás szempontjából fókuszáltnak, tisztán és világosan ismertetni és azok egyértelmű értelmezését megadni. Nem térünk ki minden eddig kialakult, vagy jelenleg változó helyi gyakorlat, jogszabálytól való eltérés értékelésére, de a szűken vett jogszabály-ismertetést, -értelmezést követően ilyeneket is megemlítünk. Szükség esetén bővítjük a jelenlegi útmutatót újabb tipikus példákkal – ezeket új dátummal megjelölt útmutatóban adjuk majd közre.

Üdvözlettel

Budapest, 2010. június 6.

Dr. Győri Péter

**Módszertani útmutató az átmeneti szállókon és éjjeli menedékhelyeken
történő lakcím bejelentés egyes kérdéseiről
2010. június 6.**

A) Lakcím bejelentés az átmeneti szállókon és éjjeli menedékhelyeken

A vonatkozó rendelet kimondja:

„A hajléktalanszálláson tíz napot meghaladóan tartózkodó lakcím nélküli személyt a szállásadónak a befogadástól számított tizedik napot követő huszonnégy órán belül be kell jelentenie a szálláshely szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjénél.”¹

Ez a „passzus” vonatkozik speciálisan a szállást nyújtó hajléktalanellátókra. Érdemes körültekintően és figyelmesen olvasni és értelmezni ezen előírást (is).

1. Az ugye nyilvánvaló, hogy az előírás **nem tesz különbséget** éjjeli menedékhely és átmeneti szálló között, mindkettőre érvényes. Már ebből adódóan is jelentős értelmezési és így végrehajtási problémák adódhatnak.
2. Rendkívül fontos, hogy az előírás kizárólag és határozottan a **„lakcím nélküli”** személyekről szól. Lakcím nélküli az a személy, akinek sem bejelentett/érvényes lakóhelye, sem bejelentett/érvényes tartózkodási helye nincsen. Az ilyen személyek bejelentési kötelezettségéről szól ez a passzus, azokról nem szól, akik akár lakóhellyel, akár tartózkodási hellyel rendelkeznek.²
3. A jogszabályi hely azokról szól, akik **„tíz napot meghaladóan”** tartózkodnak hajléktalanszálláson, őket „a tizedik napot követő huszonnégy órán belül” be kell jelenteni. Ugyan matematikailag nehezen megfejthető, hogy akkor most mikor is kell valakit bejelenteni, de rugalmas értelmezéssel helytállónak látszik, ha pontosan a beköltözést követő 10., 11. napon bejelentjük a lakót.
Az igazi kérdés ezzel kapcsolatban, hogy az éjjeli menedékhelyeken rendszertelenül megálvókat mikor kell bejelenteni.

¹ 146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 36. § (3) bek.

² Arra a pikáns kérdéskörre itt most nem térünk ki, hogy a Szociális törvény előírásait komolyan véve, hajléktalanellátást kizárólag a lakcím nélküli, vagy hajléktalanszálláson lakcímrel rendelkező, vagy közterületen élő személyeknek lehetne/szabadna/kellene nyújtani, másnak nem...

Figyelmezni kell arra, hogy önmagában a bejelentés nem az intézményi jogviszonyhoz kötődik (egy napos, több hónapos stb.), hanem a szálláson való tényleges tartózkodáshoz. (Az egy másik - amúgy fontos kérdés -, hogy a bejelentés milyen módját kell választani...)

Eljárás: Gyakorlatilag azt lehet mondani, hogy az éjjeli menedékhelyeken (és átmeneti szállásokon) tíz egymást követő éjszakát (napot) eltöltő lakcím nélküli személyeket a szállásadónak a jegyzőnél be kell jelentenie.

4. Azonban nem mindegy, hogy **milyen bejelentésről van szó?** A jogszabályi környezetből az következne, hogy vagy lakóhelyet kell bejelenteni, vagy tartózkodási helyet. Ráadásul „egyoldalú” bejelentési kötelezettségről van szó, vagyis arról, hogy a szállásadónak kell megtennie ezt a bejelentést, és nem arról szól a passzus (mint egyéb esetekben), hogy a tíz napot hajléktalanszálláson tartózkodó személynek kellene bejelentkeznie.

Sőt: magára a személyre nézve **ez a passzus** nem is ír elő bejelentkezési kötelezettséget. Azonban más jogszabályi hely meghatároz ilyen kötelezettséget, nevezetesen:

„A polgár lakóhelye: annak a lakásnak a címe, amelyben a polgár él. A lakcímbekjelentés szempontjából lakásnak tekintendő az az egy vagy több lakóhelyiségből álló épület vagy épületrész, amelyet a polgár életvitelszerűen otthonául használ, továbbá - a külföldön élő magyar és nem magyar állampolgárok kivételével - az a helyiség, ahol valaki szükségből lakik, vagy - amennyiben más lakása nincs - megszáll.”³ és

„A Magyar Köztársaság területén élő, e törvény hatálya alá tartozó polgár [4. § (1) bekezdés] köteles beköltözés vagy kiköltözés után három munkanapon belül lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címét a települési önkormányzat jegyzőjének nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni (a továbbiakban együtt: lakcímbekjelentés).”⁴

Vagyis ezen előírások szerint **akinek más lakása nincs** (ez nem azonos azzal, hogy lakcíme van-e), az három munkanapon belül köteles bejelenteni azt a címet, ahol megszáll.

De vajon lakóhelyet, vagy tartózkodási helyet köteles bejelenteni?!

Tartózkodási helyet kellene bejelenteni, ha az illető három hónapnál hosszabb ideig tartózkodik az adott helyen, ráadásul a lakóhelye végleges elhagyásának szándéka nélkül („*A polgár tartózkodási helye: annak a lakásnak a címe, ahol - lakóhelye végleges elhagyásának szándéka nélkül - három hónapnál hosszabb ideig tartózkodik.*”⁵). Ebben az esetben azonban nincs lakóhely, ahova visszatérhetne az illető, tehát – bármilyen furcsán is hangzik esetleg – a jogszabályi előírásokból az következik, hogy:

Eljárás: Az a személy, akinek nincs lakása és nincs semmilyen bejelentett lakcíme, az éjjeli menedékhelyre, illetve az átmeneti szállóra való beköltözését/alvását követő há-

³ 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 5. § (2) bekezdés.

⁴ 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 26. § (1) bekezdés.

⁵ 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 5. § (3) bekezdés.

rom munkanapon belül oda lakóhelyként be kell jelentkeznie. A bejelentő lapot a szállásadónak is saját kezűleg alá kell írnia.

Azonban felmerül a kérdés, hogy mi van akkor, ha az ügyfél nem teszi ezt: nem jelentkezik be három munkanapot követően, vagy nem írja alá a bejelentő lapot a tizedik napot követően sem, amikor már a szállásadónak van bejelentési kötelezettsége?

Eljárás: Erre csak azt tudjuk mondani, hogy a szolgáltatás nyújtását ettől nem tehetjük függővé. Vagyis felhívhatjuk jogszabályi kötelezettsége teljesítésére az ügyfelet, azonban nem szankcionálhatjuk ennek nem teljesítését.

Ugyanez igaz az esetleges fordított helyzetre is: ha a szállásadó nem írja alá a bejelentő lapot az ügyfél kérése ellenére, az ügyfél legfeljebb jogi lépéseket tehet ennek kikényszerítésére...⁶

5. Fölmerül a kérdés: mi van akkor, ha az illető nem „lakcím nélküli”, van lakóhelye, vagy tartózkodási helye?

Az eddig tárgyalt passzus (146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 36. § (3) bek.) ezekre a helyzetekre nem vonatkozik!

Eljárás: Akinek van bejelentett lakóhelye, vagy tartózkodási helye, arra a személyre a lakcím bejelentés általános (alap)szabályai érvényesek, vagyis ilyenkor az ügyfélnek kell „beköltözés vagy kiköltözés után három munkanapon belül lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címét a települési önkormányzat jegyzőjének nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni”⁷

A szállásadó dolga ilyenkor a lakcím bejelentő lap aláírása, viszont nem dolga, hogy ő gondoskodjon a bejelentésről (akár az ominózus 10-11. napon).

6. Fölmerül a kérdés: lakóhelyet, vagy tartózkodási helyet kell-e/lehet-e ilyenkor az ügyfélnek bejelentenie?

Átmeneti szálló

Ha az illetőnek van bejelentett lakóhelye és átmeneti szállóra költözik be, akkor – a 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 5. § (3) bekezdése értelmében – tartózkodási helyet kell bejelentenie.

Ha az illetőnek nincs bejelentett lakóhelye, de van bejelentett tartózkodási helye és átmeneti szállóra költözik be, akkor – mivel nincs bejelentett lakóhelye, ezért a 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 5. § (2) bekezdése értelmében – lakóhelyet kell bejelentenie.

---

⁶ „Apróság”, de érdemes odafigyelni: a szállásadó nem az éjjeli menedékhely, vagy az átmeneti szálló vezetője automatikusan, hanem „a szálláshely fenntartója, illetve annak megbízottja”. Lásd: a 146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 33 § (1) d) pontja.

⁷ 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 26. § (1) bekezdés.

Éjjeli menedékhely

Ha az illetőnek van bejelentett lakóhelye és éjjeli menedékhelyen **száll meg** (ugye, „beköltözni” ilyenkor valójában nem tud), akkor ugyan a 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 5. § (2) bekezdés szerint az éjjeli menedékhelyen lakóhelyet kellene bejelentenie, azonban **ebben az esetben NEM javasoljuk, hogy az illető lakóhelyet létesítsen és ezzel megszüntesse meglévő – bármilyen(!) – lakóhelyét.**

Ha az illetőnek nincs bejelentett lakóhelye, de van bejelentett tartózkodási helye és éjjeli menedékhelyen „száll meg”, akkor – mivel nincs bejelentett lakóhelye, ezért a 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 5. § (2) bekezdése értelmében – lakóhelyet kell bejelentenie.

B) Lakcím kijelentés az átmeneti szállókon és éjjeli menedékhelyeken

A törvény szerint a főszabály, hogy: *„A Magyar Köztársaság területén élő, e törvény hatálya alá tartozó polgár [4. § (1) bekezdés] köteles beköltözés vagy kiköltözés után három munkanapon belül lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének címét a települési önkormányzat jegyzőjének nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni (a továbbiakban együtt: lakcímbejelentés).”⁸*

A törvény tehát az illető polgár kötelességeként írja elő, hogy gondoskodjon a lakcímbejelentésről (-kijelentésről), a beköltözést, illetve kiköltözést követő három munkanapon belül.

Ha az illető nem a saját lakásában lakik, hanem „befogadott”, akkor van neki „szállásadója”:

„A lakcímbejelentési eljárásban a befogadott polgár tekintetében szállásadó

- a) a magánszemély tulajdonában lévő lakás tulajdonosa vagy hasznélvezője;*
- b) az általa bérelt lakásra nézve a bérlő (bérlőtárs, társbérlő);*
- c) a munkásszállásra, a felvonulási lakóépületbe vagy a munkáltató zárt területén belül szolgálati lakásra nézve a munkáltató;*
- d) a hajléktalanszállásra nézve a szálláshely fenntartója, illetve annak megbízottja.”⁹*

A szállásadó magánszemély esetében a kijelentésre a következő vonatkozik:

„Ha a polgár igazolja, hogy a lakásába bejelentkezett személy ténylegesen nem lakik ott, a jegyző a 34. § (3) bekezdés szerint jár el.”¹⁰ Ez utóbbi eljárás azt jelenti, hogy: *„Ha a jegyző a bejelentkezés elfogadása után állapítja meg, hogy a bejelentett lakcím nem valós, megállapítja a lakcím érvénytelenségét és a döntés jogerőre emelkedését követően az érvénytelen lakcímadatot a nyilvántartásban fiktív jelzéssel szerepelteti mindaddig, amíg a polgár a va-*

---

⁸ 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 26. § (1) bekezdés.

⁹ 146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 33. § (1) bekezdés

¹⁰ 146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 35. § (3) bekezdés

*lós lakcímét be nem jelenti.*¹¹ Vagyis ezt követően ez a lakcím már érvénytelen, de azért fiktív jelzéssel még nyilvántartják mindaddig, amíg az illető új lakcímet valahol be nem jelent.

Azonban, ha az érintett ugyan ténylegesen már nem lakik a másik polgár lakásában, de „*a jegyző eljárása során megállapítja, hogy az érintett - a lakás végleges elhagyásának szándéka nélkül - átmenetileg nem tartózkodik a lakásban*”, akkor nem szabad fiktiválni a lakcímet. Itt nincs meghatározva közelebbről, hogy pl. mit jelent az „átmenetileg nem tartózkodik a lakásban” fordulat, de akár azt is feltételezhetnénk, hogy mindaddig nem szabadna fiktiválni egy meglévő lakcímet (ha az lakóhely), amíg az érintett új lakóhelyet be nem jelent.

A vonatkozó törvény, illetve kormányrendelet viszont sehol nem tartalmaz arra előírást, hogy ha nem magánszemélyről, illetve nem lakásról van szó, akkor a szállásadó „kijelentheti”-e a már nem ott lakó személyt.

Eljárás: A vonatkozó törvény és kormányrendelet nem ír elő kijelentési kötelezettséget a szállásadók számára. (Tulajdonképpen egyoldalú lehetőséget sem ad...)

Korábban, amennyiben a szállásadó be akarta biztosítani magát arról, hogy a majdan „köszönés nélkül” eltávozó befogadott személy kijelentkezése megtörténjen, akkor már a bejelentkezéskor – természetesen az érintett tájékoztatásával és egyetértésével - kitölthettek közösen egy Lakcímjelentő lapot, melyet az érintett aláírt és a kiköltözést követően, az érintett előzetes hozzájárulásával maga a szállásadó nyújtott be a jegyzőhöz.

Ez azonban – ugyan a jogszabályok nem változtak, de a jogértelmezés igen – jelenleg nem járható út, mert **bejelentett lakóhely csak új lakóhely bejelentésével szüntethető meg.** „*A polgárnak a lakcímét, illetve annak változását az új lakcíme szerint illetékes jegyzőnél kell bejelentenie.*”¹²

Ugyanez nem pontosan így igaz általában a jegyzőkre. „*Ha a jegyző a bejelentkezés elfogadása után állapítja meg, hogy a bejelentett lakcím nem valós, megállapítja a lakcím érvénytelenségét és a döntés jogerőre emelkedését követően az érvénytelen lakcímadatot a nyilvántartásban fiktív jelzéssel szerepelteti mindaddig, amíg a polgár a valós lakcímét be nem jelenti.*”¹³

7. Fölmerül a kérdés: mikor „nem valós” a lakcím?

Nem valós a lakcím, ha a polgár által bejelentett lakcím nem szerepel a helyi címnyilvántartásban¹⁴ (mert nincs is ilyen cím, vagy összedőlt, megszűnt...). Azonban a jegyzők az elmúlt időszakban igencsak kiterjesztve értelmezték a „nem valós” lakcímet, azokra az esetekre is, amikor a polgár nem lakik ott – az egyébként nagyon is létező – lakcímen. **A lakcím ilyen indokú, utólagos fiktiválására felhatalmazó jogszabályi helyet mindeddig nem találtunk.**

¹¹ 146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 34. § (3) bekezdés

¹² 146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 29. § (1) bekezdés

¹³ 146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 34. § (3) bekezdés

¹⁴ 146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 34. § (1) és (2) bekezdés

(Kivéve az előzőekben említett esetet, amikor maga a szállásadó magánszemély kezdeményezi a „kijelentést”, illetve bírósági határozat esetén.)

Ílymódon annak sem látjuk jogszabályi megalapozottságát, amikor eljárás, vagy kifejezetten erre irányuló bírósági határozat nélkül a jegyző fiktíválja valakinek a lakóhelyét akkor, amikor előzetes letartóztatásba, vagy BV intézménybe kerül, vagy éppen hosszabb kórházi, szanatóriumi kezelését tölti.

8. Fölmerül a kérdés: a jegyző kérheti-e, felszólíthatja-e a szállásadót, hogy „jelentse ki” a nem ott lakó személyeket, illetve tájékoztatást kérhet-e a nem ott lakókról?

Eljárás: Amennyiben a jegyző azt kéri, hogy a szállásadó maga jelentse ki az érintett, már nem ott lakó személyt, akkor ezt a szállásadó – jogszabályi felhatalmazás hiányában (kivéve magánszemély lakása) – nem teheti meg.

Eljárás: Amennyiben azonban a jegyző szabályos, jogszabállyal, számmal hivatkozott eljárás keretében tájékoztatást kér a szállásadótól, hogy az érintett ténylegesen ott él-e, lakik-e, ebben az esetben erre a szállásadónak válaszolnia kell!

9. Fölmerül a kérdés: Kérhet-e egy listát mellékelve tájékoztatást a jegyző az ott nem lakókról („jelölje be a szállásadó, ki nem lakik ott ténylegesen”)?

Igen, a jegyző csoportos információkéréssel is élhet, s erre is válaszolni kell.

Azonban még szabályos megkeresés, hivatali eljárás esetén is van néhány „apró” igen lényeges bökkenő!

Eljárás: Ha az érintett bejelentett lakóhelye átmeneti szállás, vagy éjjeli menedékhely, akkor hiába nem tartózkodik ott (mert lejárt a jogviszonya, vagy nem ott száll meg egy ideje), mindaddig, amíg nem létesít valahol új lakóhelyet, nem zárhatjuk ki, hogy a lakóhelye végleges elhagyásának szándéka nélkül, csupán átmenetileg tartózkodik-e valahol máshol.

Márpedig ebben az esetben sem kijelentésnek, sem érvénytelenítésnek, sem fiktíválásnak helye nincs!

Eljárás: Ha az érintett bejelentett tartózkodási helye átmeneti szállás, de már nem tartózkodik azon a helyen, ebben az esetben a hivatali eljárás során föltett kérdésre, hogy az érintett valóban nem lakik az átmeneti szállón, válaszolhatunk, hogy igen, nem lakik ott.

Eljárás: Ha az érintett bejelentett tartózkodási helye éjjeli menedékhely, de már egy ideje (mennyi ideje is?) nem tartózkodik azon a helyen, ebben az esetben a hivatali eljárás során föltett kérdésre, hogy az érintett valóban nem lakik az éjjeli menedékhelyen, sajnos nem tudunk értelmes választ adni, mert éjjeli menedékhely esetén bármikor visszajöhet, kérjük meghatározni: mi számít nem-ott-lakásnak?

10. Fölmerülhet a kérdés: Mindezek szerint ha beköltözéskor az érintett és mi is „odafigyelünk” és megtörténik a lakcímbjelentés, de kiköltözéskor pl. az „ismeretlen helyre távozott” emberek nem létesítenek máshol lakóhelyet, és a szállásadó hajléktalanellátók sem „jelenthetik ki” a volt lakókat, akkor számos ember lakóhelye gyűlik-e föl az adott szállás címén?

Igen, ez a jelenlegi jogszabályok szerint lényegében elkerülhetetlen. Az érintettek bejelentett lakóhelye mindaddig az adott szállás marad, amíg valahol máshol új lakóhelyet be nem jelen-
tenek. Azonban ez semmilyen joghátrányt nem jelent az intézmény részére.

Az érintett személyek számára viszont olyan hátránnyal járhat, hogy a lakóhelyükre postázott fontos hivatali küldemények vissza lesznek küldve a postára, illetve a feladóhoz. Ez bizonyos esetekben azzal a minősített következménnyel járhat, hogy pl. a bíróság idézi be az illetőt – akár tanuként – nem találják, ezért körözést adnak ki ellene és bármelyik igazoltatásnál körözött személyként „lebukhat”, előállítják.

11. Fölmerülhet a kérdés: mit tehet a jegyző, ha a szűken vett jogértelmezés szerint ki- zárólag a jogszabályokban meghatározott esetekben érvénytelenítheti, illetve fiktíválhatja a lakcímet?

A polgárok törvényben meghatározott kötelezettsége, hogy a jogszabályoknak megfelelően lakóhelyüket, illetve tartózkodási helyüket bejelentésük (illetve az új helyre bejelentkezzenek, ezzel az előzőről „kijelentkezzenek”). A jegyző az érintett polgárral szemben (de kizárólag az érintett polgárral szemben) eljárást indíthat, melynek során megvizsgálhatja, hogy az érintett polgár eleget tett-e lakcímbjelentési kötelezettségének, ha megállapítja, hogy nem, akkor szabálysértési eljárást indíthat és bírsággal sújthatja a jogszabályt be nem tartó polgárt.

A törvény a szállásadó (intézmény, vagy magánszemély) kötelezettségévé teszi a lakcímbjelen-
tő lap aláírását is, ha ennek a szállásadó nem tesz eleget, rá vonatkozóan is lefolytatható ugyanez az eljárás. (Hogy ezek után a szállásadó biztosítja-e a lakhatást....)

12. Fölmerülhet folyamatosan a kérdés: mi köze van a bejelentett lakóhelynek, tartóz- kodási helynek ahhoz, hogy valaki ténylegesen hol „tartózkodik”?

A jelenlegi jogszabályok szerint a lakóhely az a lakás, melyben a polgár él, vagy az a lakóhe-
lyiség, melyet **életvitelszerűen otthonánál használ**, vagy az a bármilyen helyiség, melyben
szükségből **lakik**, vagy lakás hiányában **megszáll**. (Hát nem állítjuk, hogy a jelenlegi fősza-
bályt könnyű egyértelműen értelmezni!) Az így körülírt és bejelentett lakóhelyet csak másik
(így körülírható) lakóhely bejelentésével lehet megszüntetni.

De ha a fentiek egyikének megfelelő élethelyzet áll elő, akkor oda az érintettnek be kell je-
lentkeznie. (Ha nem áll elő ilyen élethelyzet, akkor nem kell bejelentkeznie, nem kell előző
lakóhelyét módosítania.)

Emellett (de nem ehelyett) tartózkodási helyet kell bejelenteni, ha három hónapnál hosszabb
ideig egy bizonyos másik helyen él az illető. Ha kevesebb ideig él egy bizonyos helyen, akkor
nem kell bejelentkeznie (ez a hajléktalanszállások esetében eltérő!!).

Tipikus eset, hogy valaki össze-vissza, rövid ideig lakik itt-ott ismerősöknél, vagy éppen hol
ennél a családtagnál, hol annál a családtagnál, ismerősnél alszik. Ilyenkor sem új lakóhelyet,
sem (új) tartózkodási helyet nem kell bejelentenie – nem bejelentett lakóhelyén található föl.

C) Egyéb – Települési szintű lakcím és „lakcím nélküli”

A főszabály szerint: *„Az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személynek
lakóhelyeként azt a települést (fővárosi kerületet) kell bejelentenie, ahol szokásosan megta-
lálható. A nyilvántartásba ebben az esetben a bejelentett település neve (a fővárosban a ke-
rület megjelölése) mellett „lakcím nélküli” bejegyzést kell tenni.”¹⁵*

---

¹⁵ 146/1993. (X. 26.) Korm. Rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántar-
tásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról 36. § (4) bekezdés

Ekkor is az érintett polgárnak kell bejelentenie lakóhelyét, azt más, helyette nem teheti. Bár a jogszabály tételes hivatkozást nem tartalmaz, de ilyenkor nem „általában hajléktalan” személyt kell érteni, hanem a Szociális törvény 4. §-a (2) és (3) bekezdése szerinti személy, vagyis aki bejelentett lakóhellyel nem rendelkezik, vagy az hajléktalan szállás, vagy aki éjszakáit közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben tölti.

Azonban ha valaki ugyan nem lakásban, hanem bármilyen(!) lakcímmel jelölt helyiségben lakik, akkor arra a lakcímre kell/lehet bejelentkeznie, nem közterületre (legyen az nyaraló, sufni, mellékhelyiség, fészker stb. stb.) **„A polgár lakóhelye: annak a lakásnak a címe, amelyben a polgár él. A lakcímbjelentés szempontjából lakásnak tekintendő... az a helyiség, ahol valaki szükségből lakik, vagy - amennyiben más lakása nincs - megszáll.”**¹⁶

De, ami ennél fontosabb lehet: a települési szintű bejelentés esetén az érintett „lakcím nélkülinek” számít, ez a fajta bejelentés a konkrét illetékességet jelöli ki (melyik önkormányzatnak, illetve jegyzőnek kell a különböző ügyekben eljárnia).

Ilyenkor a Szt. már említett lakcím nélküliekre (az Szt. szerint hajléktalanokra) vonatkozó előírása határozza meg az illetőséget, illetékességet. Ezzel együtt a „lakcím nélküli” bejegyzéssel, státusszal munkaszerződést kötni, banki hitelt fölvenni lényegében lehetetlen, a gyermekintézmények igénybe vétele, de a gyakorlatban a segélyek igénybe vétele is igen gyakran akadályokba ütközik.

D) Más – lakásban lakó nem-hajléktalanok segítése

A szociális törvény szerinti eljárások során általában is kitüntetett szerepe van a lakcímbjelentésnek (de a gyermekek védelméről szóló törvény szabályai etekintetben – is – eltérnek a szociális törvénybelitől!).

A Szociális törvény eljárásai során:

„család: egy lakásban, vagy személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális, gyermekvédelmi intézményben együtt élő, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező közeli hozzátartozók közössége;

háztartás: az egy lakásban együtt élő, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek közössége”¹⁷

Vagyis a helyi pénzbeli támogatások megítélése során azokat (és csak azokat!) a személyeket kell a kérelmező család-, illetve háztartástagjaiként számításba venni, akik egyfelől a lakásban élnek, másfelől (ÉS) a lakásba vagy lakóhelyként, vagy tartózkodási helyként be vannak jelentkezve. Aki ezeket a feltételeket nem teljesíti, az Szt. szerinti eljárás során nem tekinthető családd-, vagy háztartástagnak.

---

¹⁶ 1992. évi LXVI. Törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról 5. § (2) bekezdés.

¹⁷ 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 4. § (1) bekezdés c) és f) pontja

Ki számít a háztartás tagjának?	Ott a bejelentett lakóhelye, vagy tartózkodási helye	Nincs ott a bejelentett lakóhelye, vagy tartózkodási helye
A lakásban él	Háztartástag	Nem háztartástag
Nem a lakásban él	Nem háztartástag	Nem háztartástag

Budapest, 2010. június

Dr. Győri Péter
szakmai vezető